

PRYZAGRODOWY CHÓW GĘSI ALTERNATYWA DLA MAŁYCH GOSPODARSTW

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy technicznej

„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Materiał przygotowany przez Fundację Hodowców Polskiej Białej Gęsi

FUNDACJA HODOWCÓW POLSKIEJ BIAŁEJ GĘSI

Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi jest w województwie kujawsko-pomorskim wiodącą organizacją pozarządową, promującą na obszarze całego kraju ideę zrównoważonego rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi jako wypróbowany partner województwa kujawsko-pomorskiego, uspołeczniła ideę odrodzenia w naszym regionie rdzennie polskiego gatunku gęsi. *Celem tej działalności jest ponadregionalna projekcja ekologicznego chowu zagrodowego tych ptaków, uwzględniająca potencjał endogeniczny rolnictwa i obszarów wiejskich* – mówi Andrzej Klonecki, pomysłodawca i założyciel Fundacji.

ROLNICZY HANDEL DETALICZNY - PRAWA I OBOWIĄZKI

Rolniczy handel detaliczny (RHD) to – handel detaliczny, polegający na zbywaniu konsumentowi finalnemu, żywności pochodzącej **w całości lub części** z własnej uprawy, hodowli lub chowu.

W ramach RHD możliwe jest zbywanie surowców (produktów produkcji pierwotnej) oraz żywności przetworzonej (produkty mięsne, produkty mleczne, produkty „złożone”, przetwory z owoców i warzyw, pieczywo...) konsumentowi końcowemu oraz do zakładów prowadzących handel detaliczny na rzecz konsumenta końcowego – czyli sklepów, restauracji, stołówek, gospodarstw agroturystycznych.

Warunkiem rozpoczęcia działalności w zakresie wytwarzania i zbytu żywności produkowanej w gospodarstwie rolnym jest spełnienie określonych wymogów:

- sanitarno-higienicznych i weterynaryjnych,
- bezpieczeństwa żywności,
- prawa gospodarczego i podatkowego.

Prawa i wynikające z niego preferencje i ułatwienia.

1. Preferencje podatkowe.

Do kwoty 40 000 zł rocznie przychody z RHD są zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizyczny, pod warunkiem, że:

- ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu **stanowi co najmniej 50% tego produktu**, z wyłączeniem wody;
- przetwarzanie produktów roślinnych i zwierzęcych i ich sprzedaż **nie odbywa się** przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, z wyłączeniem: uboju zwierząt rzeźnych i obróbki poubojowej tych zwierząt, w tym również rozbioru, podziału i klasyfikacji mięsa, przeemiału zbóż, wycłoczenia oleju lub soku;
- jest prowadzona ewidencja sprzedaży;
- ilość żywności produkowana i zbywana w ramach RHD nie przekracza limitów określonych w rozporządzeniu.

2. Rolnicy ryczałtowi z tytułu sprzedaży w ramach rolniczego handlu detalicznego mogą skorzystać ze zwolnienia podmiotowego od podatku VAT

FUNDACJA HODOWCÓW POLSKIEJ BIAŁEJ GĘSI

3. Działalność w ramach RHD nie wymaga zatwierdzania zakładu (tylko rejestracja).
4. Zwolnienie z obowiązku sporządzania projektu technologicznego.
5. Produkcja żywności w ramach RHD może odbywać się w kuchni domowej przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego – obowiązują uproszczone wymagania higieniczne określone w rozporządzeniu (WE) 852/2004 (zał. II, rozdział III);

Obowiązki - czyli co należy zrobić, aby rozpocząć i prawidłowo prowadzić RHD.

1. Rejestracja.

Działalność w ramach RHD wymaga rejestracji zakładu (bez zatwierdzania). W przypadku zamiaru prowadzenia produkcji i sprzedaży należy złożyć wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów w formie pisemnej:

- do **powiatowego lekarza weterynarii** w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywności złożonej), 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności
- do **powiatowego inspektora sanitarnego** w przypadku żywności pochodzenia niezwierzęcego co najmniej: 14 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

2. Oznakowanie miejsca

W każdym miejscu zbywania żywności w ramach RHD umieszcza się w sposób czytelny i widoczny dla konsumenta: napis „**rolniczy handel detaliczny**” dane obejmujące:

- imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny,
- adres miejsca prowadzenia produkcji tej żywności,
- weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny

3. Dokumentacja

Podmiot prowadzący RHD ma obowiązek prowadzenia i przechowywania dokumentacji umożliwiającej określenie ilości żywności zbywanej rocznie w ramach takiego handlu, odrębnie za każdy rok kalendarzowy, zawierającą następujące informacje: numer kolejnego wpisu; datę zbycia żywności; ilość i rodzaj zbytej żywności.

4. Obowiązki podatkowe.

Uzyskany przychód powyżej 40 000 może być opodatkowany **ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych w wysokości 2% przychodów**, jeżeli w roku poprzedzającym rok podatkowy przychody nie przekraczały 250 000 euro.

O wyborze opodatkowania w formie ryczałtu, rolnik informuje naczelnika urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rolnika, nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego.

5. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu muszą być oznakowane zgodnie z przepisami.

FUNDACJA HODOWCÓW POLSKIEJ BIAŁEJ GĘSI

6. Żywność produkowana w ramach RHD nie może stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności i wpływać niekorzystnie na ochronę zdrowia publicznego i spełnia
7. Wymagania rozporządzeń (WE): 178/2002, 852/2004.
8. Podmiot prowadzący działalność RHD podlega ogólnym zasadom prawa żywnościowego i jak każdy działający w branży spożywczej przedsiębiorca ma obowiązek przestrzegania przepisów prawnych, regulujących wymagania w zakresie higieny i bezpieczeństwa żywności.

PRZYKŁADOWE PRZEPISY NA POTRAWY Z GĘSINY

Gęś luzowana z farszem indyjskim

Z gęsi wycinamy kości - zostawiamy udka i ostrym nożem zaczynamy raz przy razie przycinać przy korpusie odkrawając mięso i skórę (robimy to tak, by tej nie przeciąć) - tak odcinamy korpus od dołu dookoła aż do szyi. Mięso indyjskie i wątróbkę mielimy przez maszynkę, dodajemy posiekaną natkę, jajka i kaszę manną, doprawiamy solą, pieprzem. Tak przygotowanym nadzieniem faszerujemy gęś (może się wydawać, że farszu jest za mało, ale kasza napęcznieje i doskonale wypełni gęś). Zszywamy mocnym sznurkiem nawleczonym na igłę. Dodatkowo gęś możemy zasznurować, by nadać jej kształt do pieczenia. Gęś układamy w brytfannie, obkładamy ją ćwiartkami jabłek, które oddadzą jej smak. Pieczemy w temperaturze 170°C przez 2 godz.

Domowy pasztet z gęsi

Gęsinę ugotuj z warzywami. Ostudź i obierz z kości. Ugotowane warzywa wyjmij z wywaru. Wątróbkę przez ok. 15 minut mocz w mleku. Boczek i cebulkę pokrój w kostkę i podsmaż. Dodaj obrane mięso, wątróbkę i warzywa z bulionu. Całość duś pod przykryciem ok. 15 minut. Odstaw do wystygnięcia. Wszystkie składniki z dodatkiem pokruszonych bułek zmiel dwa razy maszynką do mięsa. Do zmielonej masy dodaj jajka i przyprawy do smaku. Wyrabiaj bardzo dokładnie (jeśli masa będzie zbyt sucha możesz dodać bulionu pozostałego z gotowania gęsiny) Masę przełóż do natłuszczonej formy (możesz posypać papryką, majerankiem, lub ziołami prowansalskimi) i pieczemy 40 minut w temp. 180°C. Gotowy ostudzony pasztet możemy podawać z konfiturą z żurawiny.

Czernina

Czernina, czarnina, czarna polewka pod tymi nazwami kryje się jedna z najstarszych polskich zup. Swój słodko-kwaśny smak zupa zawdzięcza dodatkom w postaci cukru i octu – dolewanego do zupy, aby uniknąć krzepnięcia krwi. Czarnina kujawska: pokrojoną kaczkę (gęś) zalewamy nieprzegotowaną wodą i przez 1 godzinę gotujemy na wolnym ogniu wywar. Dodajemy warzywa (marchew, pietruszka) oraz kilka ziarenek pieprzu i ziela angielskiego. Gotujemy na wolnym ogniu do miękkości mięsa. Wyjmujemy mięso, wywar odcedzamy, zbieramy nadmiar tłuszczu. Do wywaru dodajemy 2 łyżki cząbrku, 3 gruszki z zalewy octowej, od 4-6 suszonych śliwek węgierki i suszoną gruszkę, gotujemy około 15 min. Krew z kaczki (gęsi) rozrobioną z 1 szklanką wody i 4 łyżkami octu roztrzepujemy drewnianym koziółkiem (mątewką) z 3 łyżkami żytniej mąki, zaklepkę przelewamy przez sitko do gotującego się wywaru. Gotujemy jeszcze 5 minut. Po zestawieniu z ognia doprawiamy do smaku solą i cukrem.

Smalec

Zemleć na grubych oczkach okrawki z gęsiej tuszki lub/i sadło. Wytapiać na patelni z solą, dodatkiem ziela angielskiego i liścia laurowego. Gdy skwarki zaczynają się złocić dorzucić pokrojoną w kostkę cebulę i smażyć do zezłocenia. (jeśli cebula będzie tylko zeszkłona smalec będzie mniej trwały). Wówczas dodać majeranku pieprzu i soli. Zlać w kamionkę do wystudzenia. Należy pamiętać, aby w trakcie studzenia mieszać od czasu do czasu. Pozwoli to na równie rozprowadzenie skwarków i przypraw. Dobry smalec nie wymaga dosalania czy dosmaczania. Oczywiście możliwym jest dodanie innych przypraw, czy jabłka. Typowym ziołem do smalcu gęsięgo będzie cząber czy majeranek.

Półgęski wędzone dymem zimnym lub gorącym

Peklowane na sucho. Ze sprawionej tuszki gęsi ostrym nożem wyciąć mięso z piersi, 5 dag soli wyprażyć na patelni, dodać 2 g saletry, odrobinę pieprzu, ziela angielskiego, dwa zmielone goździki. Mieszką tych przypraw natrzeć mięso, ułożyć w kamiennym garnku, obciążyć. Mięso trzymać 2 dni w kuchni. Następnie przenieść do piwnicy i tam przekładając co 2-3 dni trzymać około 2 tygodni. Następnie każdą pierś zwinąć ciasno skórką do wierzchu, osznurować jak baleron, obsuszyć, uwędzić. Podać pokrojone w cienkie plastry.

Peklowane na mokro. Przygotować solankę z peklosoli lub mieszanki peklosoli z solą kuchenną, albo z samej soli kuchennej w proporcji 70 g soli/1 litr wody (70dag soli na 10l wody.) Pierś gęsie włożyć do solanki na 10-14 dni w temperaturze 4-6°C. Kontrolować kolor solanki, która powinna być klarowna o kolorze czerwono brązowym. Jeśli solanka zmętnieje należy natychmiast wyjąć mięso, wypłukać pod zimną bieżącą wodą. Wymienić solankę i na powrót włożyć do niej piersi gęsie. Po ok. 10 dniach wyjąć piersi gęsie, spłukać pod bieżącą wodą, związać i powiesić w wędzarni do osuszenia. Następnie wędzić gorącym dymem ok. 6 godz. (temperatura wewnątrz półgęska winna osiągnąć 70°C lub zimnym dymem przez kilka dni (5-7dni) lub dłużej w temperaturze ok. 30°C.

Confit z gęsich udek lub piersi

Gęsie udka, sól, pieprz, majeranek lub cząber, kilka goździków, kilka ząbków czosnku. Gęsie udka lub piersi natrzeć solą aromatyzowaną rozkruszonymi goździkami. Następnie natrzeć rozgniecionymi ząbkami czosnku, posypać pieprzem i majerankiem lub cząbrem. Ułożyć mięso w naczyniu i posypać resztą aromatyzowanej soli. Pozostawić w lodówce na 48 godz. Roztopić gęsi smalec i zatopić w nim gęsie uda (piersz najlepiej zrolować i związać przed gotowaniem), tak aby były całkowicie przykryte. Gotować w tłuszczu na wolnym ogniu 2,5-3 godz. do miękkości. Sprawdzać szpikulcem miękkość i kolor soku, który nie może być różowy. Przed podaniem wyjąć z tłuszczu i zrumienić w piekarniku. Klasycznym dodatkiem są ziemniaki pokrojone w kostkę, smażone na gęsim smalcu z dodatkiem natki pietruszki i czosnku oraz żurawina lub aromatyzowane masłem. Confitowane udka lub pierś w plastrach można podawać w sosach.

Gęś burger

Gęsi pipek

FUNDACJA HODOWCÓW POLSKIEJ BIAŁEJ GĘSI
Wróble 37, 88-153 Kruszwica, tel. 52 335 78 95, 602 785 388
www.polskabalages.pl

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich